

## Tanker om ægteskabet

Ægteskabet er en virksom skabelsesordning i den forstand, at det lige fra begyndelsen har levet med i menneskets fællesskabshistorie. Det har taget sig vidt forskelligt ud til forskellige tider og i forskellige kulturer. Men i det øjeblik, der kom et mellemværende *ikke alene* imellem de to køn, men imellem slægt, samfund og to menneskers samliv, blev ægteskabet aktuelt som bindende og varende samlivsform.

Vilkårene har været forskellige og motiverne blandede. Men bryllupsfest er der altid blevet holdt. Og er vielsen ikke længere en overgangsrite i gængs forstand, så er den dog stadig en festrite. Det er stadig bekræftelsen af to menneskers løfte og faste beslutning om at ville leve sammen i et bindende og varende forhold, der sætter skub i festlighederne.

Og nok er ægteskabet i krise på den måde, at menneskers løfte ikke længere binder på samme måde som tidligere - men det paradoksale er, at ægteskabet ser ud til at bestå trods skredet i normerne.

Ægteskabets krise er for det første en følelseskrise. Det romantiske forhold har nået sin yderste grænse (selv Suzanne Brøgger er begyndt at tale for *fornuftsægteskabet*). Synet på frihed og kærlighed er forandret - frihed er blevet det samme som uafhængighed, og kærlighed kommer let til til at ligne en uoverkommelig romantisk følelse og krav om tilfredsstillelse. Men dette til trods - det rene fornuftsægteskab kan ikke være vejen frem.

For det andet er ægteskabets krise en folkelig krise. Går de fælles normer i opløsning, giver det ingen mening at forpligte mennesker inden for en fælles institution (ægteskabet). Og da står selve ægteskabsinstitutionen for fald. Og så er der virkelig fare på færde: "...det er langt farligere at tvivle på ægteskabet end at tvivle på hinanden". Farligere fordi der røkkes ved noget helt fundamentalt i samfund og menneskeopfattelse.

Ægteskabet mellem to mennesker er rammen om det fælles liv. Her er muligheden for tryghed, samhørighed, gensidighed, tolerance, tålmodighed og elskov. Det kan være det faste holdepunkt i tilværelsen, hvorfra man kan søge ud i livet - og til stadighed vende tilbage. Men det kan også blive et indelukket, eksklusivt selskab.

Forfatteren Märta Tikkanen:

"For mig  
kan kærligheden aldrig være  
to der kryber sammen  
i et hjørne  
mens livet bruser forbi  
For mig  
skal kærligheden altid være  
mange der kæmper ved hinandens side  
- også du, også jeg -  
midt i det hele  
midt ude i livet"

fra "*Århundredets kærlighedseventyr*"

Ægteskabet skal holdes vendt mod og åbent overfor den omkringliggende verden for derved at bevare sin egen identitet og samfundets menneskelighed. Lykken og personligheden kan i dag trues af isolation og mangel på ansvarsfællesskab med andre. Kunsten må være at arbejde for en bedre vekselvirkning mellem ægtepar, samfund (og kirke). F.eks. i Mølholm sogn, hvor der er en gammel og god tradition for samvær, sammenhold og omsorg. Den må vi i næste generation søge at lære at gøre til vores.

Kirkens rolle i dette må så være at tale realistisk men *håbefuldt* om det at være menneske. Grundlæggende er kristendommens menneskesyn positivt og håbefuldt. Menneskelivet er skabt som noget godt, og

kærligheden mellem mennesker er udtryk for Guds vilje med vores liv. Tillige fastholder kristendommen en enhed mellem ånd, sjæl og krop - en enhed, som i sandhed kan erfares i et parforhold.

Det er ikke godt at være ene! Derfor sagde Gud Herren: "jeg vil gøre ham en medhjælp, som passer til ham". Og det er givetvis rigtigt, at kærlighedens modsætning ikke er had - men *ensomhed!*

Ensomhed er en del af vores eksistensvilkår - vi vil alle erfare den i livet. Et liv totalt adskilt fra andre mennesker vil blive et liv i tomhed og intethed. Vi lærer og lever grundlæggende i forhold til andre mennesker. Populært sagt er vi et flokdyr.

Ensomheden modsiges af Guds skabelse ud af al tomhed og intethed - af oprejsningen af Sønnen fra dødens ensomhed påskemorgen.

Ensomheden kan kun overvindes af kærlighedens paradoks. Guds lyksalige idé: "at gøre ham en medhjælp" udtrykker denne vores afhængighed af hinanden. Meningen af "medhjælp" skal høres i kærlighedens sprog. Vi er hinandens medhjælp - stillet ansigt til ansigt med vores hjælp og redning. For vore øjne står et *underfuldt og unikt væsen - som svarer til mig!* Ensomheden brydes ved at blive set på med kærlighedens øjne. Eller sagt med kristne ord: i kraft af Guds nåde og barmhjertighed får vi skænket både livet og hinanden.

Og som alle ved fra samlivet med hinanden - ikke alt går, som vi så gerne vil det! Den gamle apostel Paulus sagde det sådan, at det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. Altid bliver vi hinanden skyldige - enten i kraft af det vi gør eller det, som vi ikke gør. Kristendommens forkyndelse af tilgivelsen for den skyld og den synd, som er en følge af vort liv, den forkyndelse rammer ofte plet i et ægteskabs brogede dagligdag.

Spændingen mellem pligt og lidenskab er det, der holder et ægteskab levende (og som kan true det, hvis misforholdet bliver for stort). At lidenskab kan holde menneskers hjerter brændende behøver ingen nærmere forklaring, og at mennesker har det kær, som deres hjerte brænder for - det er en sandhed, vi har fra Grundtvig. At pligten hører til ægteskabet, lader vi Suzanne Brøgger forsvare:

*"Man må se det i øjnene: Der er intet netværkssystem i historien som familien, der - på godt og ondt - har været i stand til at integre-re børnene, de gamle, de grimme, de mislykkede, de håbløse. Vi har i Danmark et socialt sikkerhedsnet, der skal sørge for alle disse umulige eksistenser, som ingen vil kendes ved. Men uanset hvor mange penge, vi poster i det, er intimitet just ikke hvad der opstår i trængselen ind til sagsbehandleren. Tabet af den sidste rest af social binding mellem mennesker - hvor naragtig den end var - har vist sig at have katastrofale følger."*

Når vi mødes i kirken til festlig samvær omkring et bryllup, ja så gør vi det med bønnen om, at Gud måtte være med dem i livet - at hans velsignelse må lyse over deres fælles liv. Vi gør det af glæde over, at kærligheden igen har fundet vej mellem mennesker, og vi gør det som en offentlighedshandling overfor både Gud og alle andre!

Og vi benytter lejligheden til at minde hinanden om, at sådan skal vores liv også være:

i kærlighedens arme, omgivet af tryghed og hvilende på tilgivelsen.